

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA

Przykładowe obszary pracy	Zakres stosowania SFA	Korzyści
Diagnoza – testowanie	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa „poza problemem” jako technika startowa • pytania o zasoby • pytania o wyjątki • badanie postępów w stosunku do przeszłości (skalowanie) • komplementowanie • stosowanie przeformułowań (np. „impulsywny” – „szybko reagujący”) 	<ul style="list-style-type: none"> • nawiązanie dobrego kontaktu z klientem • możliwość dotarcia do „mocnych stron” vs zgłębianie deficytów • zmniejszenie napięcia i lęku u klienta – lepsze efekty pracy
Opiniowanie i orzekanie	<ul style="list-style-type: none"> • koncentracja na pozytywnych aspektach funkcjonowania i rozwoju <ul style="list-style-type: none"> - „pokaż zasoby” - „pokaż wyjątki” - „pokaż kontekst sytuacyjny”, gdzie jakaś cecha osobowości, temperamentu może być spożytkowana konstruktywnie (np. „umiejętność szybkiego reagowania osoby impulsywnej w sytuacji wymagającej natychmiastowego działania) • budowanie prognozy pozytywnej • wskazania postdiagnostyczne – spożytkowanie mocnych stron, potencjalnych możliwości – wskazanie kierunku i przykładów konkretnych działań • konsultacja z nauczycielem – wykorzystanie wyjątków 	<ul style="list-style-type: none"> • przekonanie diagnosty o podejmowaniu konstruktywnych działań (skupionych na budowaniu rozwiązań) • opiniowanie jako forma terapeutycznego budowania poczucia własnej wartości i przywracania dziecku godności • przerwanie łańcucha negatywnych wzmocnień w kontaktach nauczyciela z uczniem
Omówienie wyników badań z	<ul style="list-style-type: none"> • wyeksponowanie zasobów dziecka i konkretnych sposobów 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastające

rodzicem	wspierania jego potencjału	<p>poczucie przydatności zawodowej u diagnosty</p> <ul style="list-style-type: none"> • przerwanie łańcucha negatywnych wzmocnień w kontaktach rodziców z dzieckiem • wzmocnienie u rodziców zachowań akceptujących dziecko
Konsultacja w teamie psycholog-pedagog – przygotowanie omówienia wyników badań	<ul style="list-style-type: none"> • zintegrowanie informacji z wyników badań psychologicznych i pedagogicznych w spójną całość • zespołowe nazywanie odkrytych zasobów • wspólne tworzenie wizji spożytkowania zasobów dziecka dla poprawy jego sytuacji szkolnej 	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca w zespole, uczenie się od siebie nawzajem, wzrost poczucia wspólnoty • szansa na większą trafność diagnozy – wielostronny obraz potencjału badanego, „bez poszatkwania”
Omówienie wyników badań z dzieckiem	<ul style="list-style-type: none"> • uwypuklenie „mocnych stron” • konstruowanie wizji co zrobić, żeby sprawy dziecka toczyły się lepiej, np. w szkole; w jaki sposób może ono wykorzystać w tym celu istniejące zasoby • oświetlanie wyjątków – „kiedy, gdzie, wobec kogo jest inaczej?” 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost u dziecka poczucia podmiotowości, sprawstwa i możliwości dokonywania zmian w swoim życiu
Konsultacje indywidualne w ramach doradztwa zawodowego	<ul style="list-style-type: none"> • wstępna rozmowa ”poza problemem” • określenie zasad pomocy/konsultacji - praca na zasobach klienta, sprawczość po stronie klienta, rola konsultanta – aktywizacja zasobów klienta (potencjał 	<ul style="list-style-type: none"> • nawiązanie dobrego kontaktu z klientem, zwiększenie szansy na otwartość klienta i skuteczność

poznawczy, preferencje, potrzeby, wartości, kontekst rodzinny, siła motywacji)

- skalowanie wiary w użyteczność spotkania
- przeformułowanie problemu, np.:
„nie mam pojęcia do jakiej szkoły mam iść, jaki wybrać kierunek studiów”,
„nie wiem, na co mnie stać”, „nie wiem, do czego się nadaję”

na cel, np.:

„odkryć własne zasoby”, „dokonać wyboru głównego kierunku nauki (zawodu) spośród kilku pomysłów”,
„zdecydować się na poziom kształcenia”

- skalowanie wstępne pewności decyzyjnej
pytania: „jak to zrobiłeś?”, „co ci o tym mówi, że osiągnąłeś taką wartość na skali?”, „ile jesteś w stanie /chcesz osiągnąć w tej rozmowie?”
- skalowanie końcowe (ewaluacyjne)
pytania: „co będzie pomocne, żeby osiągnąć więcej”
- informacja zwrotna (komplementowanie)

pomocy oraz jasność kontraktu

- przemieszczenie energii z problemu na zasoby i rozwiązanie
- dostrzeżenie dotychczasowych osiągnięć, uruchomienie mocy sprawczej klienta, zwiększenie poczucia autonomii, suwerenności
- unaocznienie efektywności wysiłków, otwarcie na nowe cele, uświadomienie dalszych potrzeb, uruchomienie postawy aktywnej wobec życia, wzmocnienie zasobów, pewności siebie

POMOC PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA W SZKOLE

Przykładowe obszary pracy	Zakres stosowania SFA	Korzyści
<p>Konsultacje interwencyjne z uczniami (w tym działania antymobingowe)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wspólne odkrywanie wraz uczniem jego kompetencji w zakresie radzenia sobie z trudnymi sytuacjami (badanie przeszłych sukcesów w zakresie „radzenia sobie”) • wykorzystanie przeformułowań • zastosowanie pytań relacyjnych (wirtualna obecność osób ważnych dla klienta, osób zgłaszających do interwencji) • działania antymobingowe – koncentracja tym jak sprawić, żeby „sprawy toczyły się lepiej dla X-a (ucznia poszkodowanego)” a nie zajmowanie się problemem „jak bardzo źle się dzieje oraz kto i co robi X-owi” • budowanie wizji preferowanej przyszłości • poszukiwanie alternatyw dla zachowań skupiających uwagę • badanie wyjątków (np. „kiedy zdarzyło się, że Y siedział w ławce całą lekcję, lub chociaż jakąś jej część – w przypadku ucznia nadpobudliwego) <p>Sytuacja interwencji „na gorąco:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozdzielenie zadań - osoba wyciągająca konsekwencje i osoba prowadząca konsultacje ukierunkowane na wspieranie zmiany (lub realizacja tych zadań przez 1 osobę - oddzielona w czasie) • przy „wyciąganiu konsekwencji” – oddzielenie oceny zachowania od oceny osoby, skupianie się na faktach • zaproszenie do tworzenia wizji i planu realizacji alternatywnej przyszłości, korzystnej z punktu widzenia celów zarówno szkoły, jak i ucznia, 	<ul style="list-style-type: none"> • zawiązanie relacji współpracy • stworzenie uczniowi szansy na zobaczenie własnej sytuacji z różnych perspektyw, co owocuje możliwością wprowadzenia szerszego kontekstu społecznego, norm, bez konieczności konfrontacji • budowanie poczucia własnej wartości, sprawstwa i autonomii
<p>Konsultacje indywidualne z rodzicami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa „poza problemem” • uznanie w rodzicu „eksperta od swojego dziecka” • skupienie na mocnych stronach dziecka i rodzica • podkreślenie gotowości szkoły do udzielenia różnych form wsparcia dla rodziców („co szkoła może zrobić aby wspomóc Pana/Panią?”) 	<ul style="list-style-type: none"> • nawiązanie relacji współpracy z rodzicami (większa ich gotowość i otwartość) • łatwiejsze radzenie sobie z tzw. „zachowaniami roszczeniowymi”

		rodziców
Konsultacje interwencyjne z nauczycielem i uczniem	<ul style="list-style-type: none"> • uwspólnianie celu • pytanie o „cud” 	<ul style="list-style-type: none"> • minimalizowanie eskalacji konfliktu nauczyciel- uczeń • wzrost szans na poprawę relacji nauczyciel- uczeń w dłuższej perspektywie (nie tylko doraźnie)
Konsultacje indywidualne z nauczycielami w sprawie uczniów i rodzin skupiających uwagę (tzw. trudnych)	<ul style="list-style-type: none"> • dostarczanie nauczycielom przykładów „komunikatów-kluczy”, otwierających współpracę z rodzicem (np. przy antymobingu „to jest dla nas bardzo ważne, co Pani mówi...”) • odwołanie się do kompetencji nauczyciela i pokazywanie jego wcześniejszych sukcesów w innych niż rozpatrywana sytuacja • badanie dotychczasowych skutecznych zachowań nauczyciela w kontakcie z „X-em” („co pracowało dotychczas w kontakcie z tym uczniem?”) • stosowanie kluczowych słów nauczyciela w trakcie konsultacji i uwrażliwienie na wartość podobnego działania w jego kontakcie z rodzicami uczniów • stosowanie normalizacji zarówno w stosunku do reakcji nauczyciela, jak i zachowań ucznia 	<ul style="list-style-type: none"> • lepszy klimat współpracy psycholog/pedagog szkolny-nauczyciel • wzrost efektywności działań psychologa/pedagoga • większa biegłość nauczyciela w tworzeniu relacji współpracy z rodzicem • zmiana sposobu spostrzegania ucznia przez nauczyciela z problemowego na posiadającego potencjał
Konsultacje interwencyjne w zespole uczącym ucznia skupiającego uwagę	<ul style="list-style-type: none"> • zespołowe planowanie zmiany strategii („jeśli coś nie działa, zrób coś innego lub inaczej”) • pytania o wyjątki i precyzyjne zgłębianie ich - „co, kto, kiedy, gdzie, w jaki sposób?” 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost skuteczności oddziaływań szkoły na zmianę zachowań ucznia w odróżnieniu od do interwencji podejmowanych przez samego pedagoga/psychologa szkolnego